

Ànima incerta

per Bernat Joan i Marí

Finals dels anys cinquantes. Antiga presó d'Eivissa

Tot està preparat per a l'execució. El botxí ha vingut de Múrcia. Ha aparegut com un manobre més, com un treballador que vengués a fer unes feines per a l'ajuntament. Porta una llosca a la boca, a estones encesa, de vegades apagada. Arrossega una caixa d'eines relativament pesada, tibant al final d'un braç massa llarg per a la complexió física del personatge. La porta d'esma, com si hagués esdevingut una part del seu propi cos, una prolongació del braç, una extensió de la seua ànima...

Parla poc. Ja ho podem entendre, que, amb una professió com la seua, hagi acabat estalviant tantes paraules com pugui. Parla poc però va per feina. Ha tret els estris necessaris per començar a muntar l'armatost. Les fustes velles i una mica corcades aguanten una mena de garrot acabat en rosca. Letal. Servirà per estrènyer el coll del reu fins a provocar-li la mort. El botxí s'hi va habitar de jove. Tal vegada va heretar l'ofici de son pare. Qui ho sap! En qualsevol cas, una feina és una feina. I la condició de funcionari de l'Estat ja no la hi traurà ningú. Ara no es duen a terme tantes execucions com fa alguns anys, però encara en va caient algun de tant en tant.

Ell mai no s'interessa pels reus. No en vol saber res. Prefereix no conèixer-ne ni tan sols els noms. Es tracta d'una feina, i prou. Per què hauria de voler saber com es diuen, ni què han fet? Un tribunal els ha condemnat a mort. La justícia s'ha d'executar. I ell s'estima més no fer preguntes. De què servirien, les preguntes? Per què hauria d'afegir un nou turment a la seua feina, ja prou desagraïda?

Perquè l'home, d'altra banda, n'està ben convençut, de la necessitat social de la seua feina, de la utilitat d'allò que li permet guanyar-se les garroves. Si algú mata, ha de morir. Ho especifica ben clarament la Llei del Talió, més antiga que Jesucrist o que l'Església catòlica. Imaginem una societat en què els delinqüents poguessin campar al seu aire, on els assassins poguessin tornar a fer una vida normal, encara que haguessin passat uns anys després de cometre l'assassinat. L'home està convençut que un assassí sempre portarà a dins la seua ànima la llavor del mal. Per tant, cal exterminar-lo. La societat necessita exterminar-lo, eradicar-lo de la faç de la Terra, per tal de defensar-se'n.

Ell vol defensar la seua família. Per això té una feina, honrada com la que més, que pocs voldrien per a si mateixos, i que garanteix la tranquil·litat per a una majoria de bona gent que habita entre nosaltres. Aquestes conviccions li permeten realitzar les execucions sense que la seua consciència pateixi. Estrenyerà el garrot amb la serenitat de sempre, sense que se li accelerin les pulsacions.

Al vespre, ho té tot enllestit. L'execució es durà a terme de matinada, com marquen els cànons de rigor. Se'n va a dormir, una mica cansat. Voldria adormir-se de seguida, però li costa que vengui el son... Lentament, cau dins la seua ànima com un mantell negre.

Es desvetlla quan encara és negra nit, abans que soni el despertador. Les estrelles innunden el cel com agulles agressives. Cada estel esdevé un dard de gel dins el seu cor glaçat. Enceta un paquet de cigarretes i comença a fumar, nerviosament.

Mentrestant, els guardes s'acosten a la cel·la del reu. Fa un fred tardoral. Aviat cauran les primeres glaçades. Fa encara més fred a l'ànima dels presoners. Caminen molt acostats l'un a l'altre, com si necessitassin imperiosament fer-se una mica de companyia. En arribar a la cel·la, els llatzeren els dos ulls escrutadors del pres, oberts de bat a bat, en un ictus incommensurable de terror.

—Ja és l'hora —diu, secament, un dels guardes.

—No, per favor! —crida el reu, aferrant-se inútilment a la vida—. Només una estona més... Només una mica més...

—Ja és l'hora —diu l'altre guarda.

—Voldria resar una oració per la meua ànima —s'empesca de dir el reu—. Només una oració. Una oració perquè Nostre Senyor perdoni els meus pecats. Només una oració, per l'amor de Déu!

Els guardes es miren l'un a l'altre. Convenen, sense paraules, que val més no allargar aquella trista agonia.

—Hi haurà un frare del convent, que resarà per la teua ànima —diu un d'ells, no sabem si intentant conhortar-lo, o acotant el temps convenientment.

—No, per favor! —torna a cridar el reu, presa del pànic—. Només una oració perquè Déu em perdoni... Només una oració...

Finalment, perd força fins al punt que gairebé les seues paraules esdevenen inaudibles. Ho va repetint

com un mantra. «Només una oració», «Només una oració»...

Els guardes l'alcen de terra, perquè el reu no té força. Ha quedat esfondrat, com una bateria sense energia, com un ésser que ja hagués perdut del tot la vida que és a punt de perdre. Pesa més del que sembla. No es tracta d'un home de complexió forta. Ben al contrari, la misèria ha fet estralls en el seu físic, prim, sec, immensament fràgil... Però pesa més que un sac de martells! Els guardes esborgeixen la ment fent l'esforç d'alçar-lo i de dur-lo pràcticament a pes de braços fins al centre del pati, on el botxí ha disposat el cadafalc. El botxí, impassible, espera.

El reu ja no té força ni per pidolar una oració. Es deixa arrossegar. No fa cap gest quan l'asseuen a la cadira. El terror el té completament tenallat. No mou ni tan sols les nines dels ulls. Els guardes el fermen, mentre un reduït grup de persones, algunes amb papers a la mà, el contemplen silenciosament. Li lliguen els canells i passen dues peces de fusta al voltant del coll. Una de les peces, a la part de darrere, té un forat per on farà força el garrot. Quan el tenen situat convenientment, un dels guardes fa un gest al botxí. El botxí assesteix. Col·loca un mocador negre davant els ulls del reu, que deixa fer sense reaccionar. Tot seguit introdueix la peça que faltava i comença a cargolar-la.

El reu llança un crit ofegat. Se sent un cruixit d'ossos. Les cames de l'home s'estremeixen diverses vegades. El botxí, aleshores, augmenta encara més la seua força, per evitar el patiment de l'ajusticiat. Finalment, els peus resten balders, com els d'un putxinel·li. El jutge certifica la mort del reu. El botxí s'espolsa les mans. Una feina neta i ràpida. Se'n va, sense girar-se.

Finals dels vuitantes. Institut Santa Maria d'Eivissa

I

El matí s'ha aixecat prou més fred del que pertocaria per principis d'octubre. L'estiu ha durat, com d'habitud, i realment fins el cap de setmana s'ha pogut anar a nedar tranquil·lament. Na Nuri, l'administrativa de l'institut més veterana portant paperassa encara ha gaudit de l'immens plaer d'anar-se'n a la platja de la Trinxia i fer-hi unes quantes braçades. Ara es troba asseguda darrere el taulell de secretaria, contemplant un al·lot una mica estrany que acaba d'entrar per la porta.

No el té vist. No deu ser alumne de l'institut, perquè, si ho fos, l'hauria vist alguna vegada. Com a bona fisonomista, reté les cares amb facilitat. I aquest, tan estrany, no li sona. L'al·lot és espigat. Segurament fa més d'un metre vuitanta. Molt prim, i d'una pal·lidesa insòlita entre els adolescents, una pal·lidesa tan exagerada que gairebé se li veuen les venes a través d'una pell pràcticament transparent.

Els seus ulls, d'un blau grisós, se li claven com dues fulles d'acer. S'acosta, lentament, al taulell. A na Nuri un calfred indescriptible li recorre l'espinada. Intenta racionalitzar que li està ocorrent. Però no té temps de

pensar-hi, perquè l'estrany jove se li adreça directament.

—Bon dia —la saluda, amb una veu extremadament neutra.

—Bon dia —respon na Nuri—. Tu diràs.

—Voldria matricular-me.

L'al·lota ho troba molt estrany. I no tant perquè el termini de matrícula hagi acabat fa ja quinze dies, sinó perquè un jove com aquell no hagi estat al cas, i li hagi passat el temps sense donar senyals de vida. Per què no ha dit res? D'on surt? Ve d'un altre centre. No tindrà més remei que fer-li unes quantes preguntes.

—Saps que ja ha passat el termini de matrícula? —li demana, esperant alguna explicació, o alguna excusa d'aquelles que solen amollar tranquil·lament els adolescents.

—Sí —respon ell, senzillament, però no hi afegeix ni una sola consideració.

—Idò ets fora de termini —hi insisteix ella.

—Ja ho sé —torna a respondre ell.

—Per què no has vingut abans? —na Nuri troba que hi ha d'insistir encara una mica més. Si es dona per vençuda tan fàcilment, al final tota aquella colla acabarà matriculant-se quan ho trobin més convenient, i la gestió de la secretaria esdevindrà una autèntica bogeria.

—No podia —replica l'al·lot, sense aventurar cap explicació més.

—Bé, haurem de demanar permís al secretari i a la directora, perquè...

—Tan difícil és, això de matricular-se? —demana, sense mostrar cap tipus d'emoció ni d'impaciència, amb una veu extraordinàriament neutra.

—No, no és difícil —replica na Nuri—, però s'han de seguir unes certes normes. Com en la majoria d'aspectes d'aquesta vida.

Continua remugant una mica, mentre obre una carpeta on guarda els nombres d'alumnes de cada curs, grup, aula... Just ha abaixat la vista durant un instant. Potser no ha perdut l'estrany al·lot de vista més de trenta segons, però quan torna a alçar-la ell ja no hi és.

«Què s'ha fet, ara, aquest?», pensa na Nuri. S'alça de la cadira i mira a través de la finestreta de davant el taulell, però ja no veu ningú. Pensa que deu haver pujat escala amunt. Però troba molt estrany que pugui haver-se'n anat tan sigil·losament. Es grata el cap, amb

una
sensació de malestar que l'embolca-
lla, com un mantell negre i espès...

II

A la classe de tercer B, el professor de Geografia està desplegant apunts, llista d'alumnes, fotocòpies d'un parell d'articles... amb un aparent desordre, sobre la taula. Mentrestant, els alumnes es van asseient i, lentament, com si estiguessin molt cansats, van traient els llibres i algunes llibretes de dins les motxilles. Alguns ja s'aguanten el cap, com si els pesàs més del compte.

En Gabriel, que així es diu el professor en qüestió, odia aquest gest. Pensa que no hi ha dret que els contribuents paguin perquè dropos com aquells es passin el dia aguantant-se el cap i sense fotre brot, escalfant la cadira i no aprofitant els diners que l'erari públic gasta perquè puguin arribar a fer alguna cosa de profit.

Necessita una estona per tenir tothom a lloc. Quan li sembla que la classe ja es troba col·locada convenientment, passa llista, de manera ràpida, i tot seguit començar a anunciar el tema que començarà a explicar. Fa algunes consideracions prèvies i, abans d'entrar en matèria, anuncia a la classe on poden trobar informació sobre els aspectes que es disposa a explicar. Repeteix que no es tracta d'un dictat, però que prenguin apunts. I demana que, almanco durant els primers deu minuts, ningú no gosi interrompre'l.

Agafa guix i comença a escriure un esquema a la pissarra, quan se sent algú que truca a la porta. «Toc, toc». El professor mira, durant un instant, en ràpida llambregada, la classe i la llista. No hi falta ningú. Qui deu gosar interrompre l'explicació, de manera tan abrupta?

—Endavant! —dóna permís, sense voler-ho gaire, en Gabriel.

Un jove espigat, alt i pàl·lid, empeny la porta amb posat vaporós. En Gabriel observa l'extremada pal·lidesa del jovecell... No és alumne seu; d'això n'està segur.

—Bon dia —saluda l'alumne, amb un to extremadament impersonal—. Es pot passar?

—A veure —s'impacienta una mica el professor—... vostè qui és?

—Em dic Toni i no m'he pogut matricular fins avui —explica la criatura—. A la secretaria m'han dit que em toca tercer B, i que ja m'afegiran a la llista.

El to de veu, extremadament monòton, del suposat adolescent sobta el professor. Pensa que potser li hauria de demanar alguna explicació més, però hi passa de puntetes. Si ara s'ha de posar a demanar-li d'on ve, per què s'ha matriculat tan tard i com és que li han assignat específicament aquell grup, perdrà deu minuts preciosos. I no s'ho pot permetre. Es diu a si mateix que ja li demanarà tot això al final de la classe. Li fa un gest perquè passi. Ell entra, vaporosament. Avança gairebé flotant, com si els peus no li tocassin a terra. I s'asseu a l'única cadira lliure que hi ha al final de la classe, devora una finestra que dóna al carrer.

La resta de la classe transcorre amb normalitat. En Gabriel explica i omple diverses pissarres. En Pep i en Planells empipen una mica i el professor els ha de cridar l'atenció. Ocorre freqüentment. Per això ja consta al seu expedient que tenen una actitud negativa. I els ulls gris-acer del jove que ha començat a anar a aquella classe no deixen de fixar-se plúmbiament en el professor. De manera que en Gabriel acaba en un estat de nervis inhabitual. Al final de la classe només té gana de sortir volant de l'institut, anar al Sinio i fer-s'hi una copa. Demana un campari abans d'hora.

Se l'està començant a beure quan arriben les dues al·lotes de secretaria. Li fa una mica de vergonya, que el vegin a les onze bevent alcohol, però ja no té temps de dissimular-ho. Pensa que, comparat amb el de Física o amb la de Naturals, el seu grau d'alcoholisme encara no l'ha de preocupar excessivament. Na Nuri i l'altra (mai no aconsegueix recordar com es diu) el saluden amablement, despreocupades per la beguda. Demanen sengles tallats i s'asseuen a la taula del costat.

Al professor li surt la pregunta d'una manera automàtica...

—Per cert, Nuri, avui m'ha arribat un alumne nou...

—Ah, sí? —demana na Nuri, sense dissimular un pèl de sorpresa.

—Sí, un al·lot que no ha explicat res, però ha dit que l'acabàveu de matricular. I que li tocava tercer B —ho diu tot d'una tirada, sense percatar-se de la cara d'interrogant i d'interès que va posant l'administrativa.

—Un al·lot alt i prim, blanc com la cera? —demana na Nuri, també sense pensar-s'ho gaire.

—Efectivament —respon, tranquil·litzant-se, el professor—. Veig que ja el teniu controlat.

—Al contrari —replica na Nuri—. Ha vingut i ha dit que volia matricular-se, però quan anava a treure-li els formularis perquè els anàs omplint, de sobte, ha desaparegut. I no l'he vist més. M'ha paregut un al·lot prou estrany...

—Així, no l'heu matriculat? —insisteix el professor.

—No hi hem estat a temps —replica na Nuri. I en Gabriel, aleshores, ja no entén res.

III

A l'altre institut de la ciutat, el jove director s'ha espantat una mica. L'han trucat des de l'administració educativa i li han comunicat que, com a mínim, durant

un parell d'anys, les instal·lacions del centre que dirigeix albergaran dos instituts diferents. «Al matí hi fareu classe vosaltres, com fins ara, i a la tarda hi vendrà l'institut del centre» li ha comunicat, i després li ha suggerit tota una sèrie de detalls sobre despeses compartides i històries d'aquestes. Al cap i a la fi, tots aquests detalls només vénen a confirmar-li que la decisió ja està presa i que no hi ha res a discutir. «L'institut del centre té al·luminosi», diu el capitost, sense immutar-se. «Però si només fa vint anys que el varen construir...», es queixa el director de l'institut de la perifèria. Però el capitost, a l'altre costat del fil, no es digna ni a respondre-li.

IV

La realitat és molt diferent. La setmana anterior es va organitzar un gabinet de crisi, a l'institut del centre. Des de l'arribada del nou alumne, han començat a succeir-se esdeveniments molt estranys. D'una banda, han arribat més alumnes nous que ningú no pot saber del cert d'on procedeixen. Només tenen una característica comuna: la seua pal·lidesa extrema, com si procedissin d'ultratomba.

Mentrestant, han aparegut algunes esquerdes. Això es pot certificar. Fins i tot en una aula de segon varen caure alguns casquets de guix, amb el consegüent perill per a tothom que hi fos dins. També l'escala principal sembla que fa figa.

Davant aquesta situació, la direcció del centre es va posar en contacte amb l'arquitecte encarregat d'infraestructures escolars. Com que havia de venir des de Palma, ha tardat un parell de dies, temps suficient perquè l'edifici encara s'hagi deteriorat una mica més.

Quan, finalment, l'arquitecte l'inspecciona, no presenta ombra de dubte. «Aquest edifici pateix al·luminosi: s'ha d'enderrocar i n'haurem de construir un de nou. Pel cap baix, durarà dos anys».

V

El trasllat a l'institut de la perifèria es converteix en un autèntic embolic. S'han de quadrar horaris, s'han d'establir torns de neteja, però cada torn tendrà molt menys temps, perquè quan acaben els del matí els de la tarda ja són a punt d'incorporar-s'hi. El personal de neteja treu foc pels queixals. El personal de manteniment, també. El personal de secretaria, també. La majoria dels professors, igualment. Les directives es reuneixen i miren de fer-ho quadrar de la millor manera possible...

Al cap d'un parell de setmanes, els dos centres ja cohabiten a l'institut de la perifèria. En Gabriel està disposat a impartir la primera classe. Li toca amb tercer B. Entra a l'aula i observa un seient buit. Ho troba molt significatiu, però no pregunta.

L'endemà es repeteix la falta, i així sistemàticament. Demana si algú sap per què l'últim alumne que es va incorporar no ha comparegut. Ho comenta amb

els companys. Al final, una estranya certesa plana dalt totes aquestes converses: s'ha fos com la cera d'una espelma. Ningú no entén per què. A secretaria no hi ha cap expedient seu. Qualsevol podria assegurar que mai no ha existit. Cap company no havia arribat a tenir-hi la més mínima relació. Ningú no en sap res.

S'evapora com el clor dins l'aigua...

Anys trenta. Estudi de batxiller. Dalt Vila

En Toni contempla amb temença la figura esquilada de don Isidor. L'home el guaita fixament, darrere les seues ulleres rodones. L'escruta com si fos un insecte dissecat. Per un instant, l'alumne tem que el capellà li agafarà un braç i l'hi arrancarà d'una estrebada.

—Em pot explicar el misteri de l'Esperit Sant —demana el capellà.

—Són tres persones i un sol déu vertader —respon en Toni, que ja s'ha estudiat una mica la doctrina.

—I com s'explica —insisteix don Isidor, amb veu punyent— que tres persones puguin ser una al mateix temps?

L'al·lot arronsa les espatlles, mira a terra i busca dins el seu cervell una resposta que pugui ser mínimament convincent. Però no en troba cap. Pensa que ell és de Sant Miquel, i que a Sant Miquel les coses són prou més senzilles que no a Vila. Quan la terra s'eixuga fa falta que plogui i, perquè l'aigua es pugui beure bé, abans s'ha d'haver llaurat el camp. El bestiar no pot menjar només herba. També s'ha de guardar una mica de palla, i l'aviram necessita gra per pondre bons ous. És perillós per a la vinya que plogui durant el mes d'agost. I no va bé per a l'olivera que geli abans d'hora. Tot això ho sap, ho entén, ho veu d'una manera pràctica. El devenir de la natura no té gaire misteri, per a en Toni. Però això que li està demanant aquell home sec, embolcallat amb un mantell negre que fa por, sobre tres persones en una de sola no ho pot entendre. Com tampoc no pot entendre que l'home no se senti satisfet amb el que diu la doc-

Octubre de 2011. Secretaria de l'institut del centre

El temps ha canviat d'una manera sobtada. El cap de setmana passat encara es podia anar de platja i avui fa un vent impressionant i, de sobte, un fred polar ha caigut dalt Eivissa. El cel ha esdevingut una tapa immensa de plom que el sol no pot traspasar ni posant-hi totes les seues forces.

Els edificis, sota aquell cel metàl·lic, han cobrat, inexorablement, una coloració grisa. I les llums que encara emanen dels fanals presenten un estrany groc mortenc, com si una boira espessa s'hagués apoderat de la ciutat.

N'Helena té un calfred. S'acaba de treure l'anorac i ha sentit que se li glaçava tota l'espinada. «Quin canvi de temps!», comenta, amb disgust. «Jo ahir encara vaig poder anar a nedar una estona a la Trinxa», li respon na Nuri, la més veterana de la secretaria, la que ha manejat noms, llinatges, adreces i telèfons de més alumnes de tota l'illa. Ho diu despreocupadament, mentre treu un petit bloc de notes de la seua bossa.

En alçar la vista, se li glaça l'ànima. No necessita ni una mil·lèsima de segon per reconèixer-lo. Busca dins la seua memòria i es diu a si mateixa que és del tot impossible.

Un al·lot escardalenc, alt i prim, amb una pell color de cera i tan transparent que deixa que totes les venes del cos se li puguin comptar una per una, acaba d'entrar al vestibul. Ha tocat el timbre. Ara no és tan fàcil entrar i sortir dels instituts. S'ha desplaçat vaporosament cap a la finestreta de secretaria. Es mou amb un sigil espavoridor. Pràcticament sembla que no toqui a terra. Els seus ulls claríssims, d'un color gris blavós, expressen l'insondable pou

trina del reverend Salvi Huix i Miralpeix, que son pare li ha comprat perquè algun dia arribi a ser un home de profit.

—No ho sé —confessa l'al·lot.

Don Isidor li pega una plantofada que li deixa l'orella dreta com foc roent.

—Així ho aprendràs —li diu.

I continua parlant de tots aquells misteris.

En Toni mostra un caràcter una mica reconcentrat, molt propi dels pagesos d'Eivissa. I segurament dels pagesos de qualsevol lloc del món. Molt discret, no li agrada significar-se en res. «No siguis mai dels que ho fan tot bé ni dels que ho fan tot malament; tu procura ser dels d'enmig, i que els mestres no es fixin en tu», li ha dit sa mare. «D'aquesta manera podràs anar una mica tranquil per la vida. Si et signifiqués, estàs perdut». L'al·lot segueix fil per randa els consells de la seua progenitora.

L'al·lot ha crescut més del compte. Als catorze anys ja era més alt que son pare. Clar que tampoc no havia de créixer gaire, per superar l'estatura d'ell, perquè l'home no va passar del metre seixanta. Als setze, emperò, ja ha passat el metre vuitanta. Potser a causa d'aquest creixement exagerat, el jove s'ha mantingut extraordinàriament prim. De vegades sembla que el cos li pesi excessivament i fa la impressió que abans de gaires anys començarà a anar tort. Un lleuger gep ja se li insinua, en plena adolescència. Té uns ulls vius i moltes vegades expressen a bastament allò que l'al·lot, per discreció, procura callar.

No hi durarà gaire, a l'institut. A ca seua fa falta per apaiar la terra, per esporgar i eixarcolar arbres, per ocupar-se del bestiar. Son pare fa flaca, i passa més temps al bar que al terç. Sa mare, amb prou feines, pot amb la seua ànima. Un rogall intens al pit li impedeix de dissimular una asma cada vegada més galopant. I no té germans. En Toni a penes va a estudi un any. Ha aprofitat el que ha pogut, però, com diria don Isidor, no es poden fer miracles...

d'una mirada perduda. De sobte, es claven en els ulls esbatanats de na Nuri.

—Bon dia —diu, inexpressivament, l'al·lot.

—Bon dia —respon na Nuri—. Tu diràs...

—Voldria matricular-me.

Na Nuri no sap què dir. Està segura que l'ha vist una altra vegada. De mica en mica, va recordant l'ocasió en què un jove, exactament igual que aquell que ara té al davant, es va presentar, misteriosament, a l'institut. Vagament, se li van apareixent, a poc a poc, les imatges esfereïdores dels esdeveniments que es varen anar desgranant després de l'aparició d'aquell personatge tan estrany. Intenta que la seua ànima racional s'imposi a la intuïtiva, tot i que sap que la intuïció li funciona perfectament.

—Véns una mica tard... ho sabies? —li diu, entrebancant-se una mica, en contra de la seua voluntat. Ella voldria mostrar fermesa, però sent com la terra se li fon davall els peus.

—Ho sé —respon, lacònicament, l'al·lot.

—Quin curs faries? —li demana ella, per dir alguna cosa. Pensa que qualsevol so, en aquelles circumstàncies, resulta preferible al silenci espès que pot instal·lar-se, com una llosa, entre ells en qualsevol moment.

—Tercer.

—Has estat matriculat al centre? —li demana, encara, na Nuri. Quan ha pronunciat aquestes paraules es diu a si mateixa

que es tracta d'una estúpidesa, que no ho hauria d'haver preguntat, però ja no és a temps de mossegar-se la llengua.

—Sí.

La resposta la deixa glaçada.

—Quan?

Els ulls sense vida del jove queden clavats, com punys d'acer, en els de la dona...

—L'any mil nou-cents trenta-quatre.

Na Nuri mira al seu voltant. De sobte, no hi ha ningú a secretaria. Què s'han fet, els seus companys? Guaita l'espai on les ordenances solen rebre els visitants o atendre els alumnes. Tampoc no hi ha ningú. Intenta mirar vers el passadís. Tampoc no hi ha ningú. Un silenci de mort s'ha apoderat de tot l'edifici. Les persones, aparentment, s'han volatilitzat.

Els ulls se li enterboleixen i perd la visió. Podria haver sofert un acubament. No n'està segura del tot. Però en tornar a prendre consciència del seu entorn, l'al·lot ha desaparegut.

Aleshores es fa conscient que la vida ha tornat. Passen alguns alumnes cap al gimnàs. El professor d'Educació Física passeja un parell de pilotes de bàsquet. Pot sentir una conversa, entre dos de Socials. «Va ser el darrer que varen executar, allà on hi havia la presó. Dalt Vila. Es deia Toni Riera Ribes». Immediatament, va a l'arxiu vell. A l'institut del centre hi ha un arxiu magnífic, on consten els noms de tots els al·lots i les al·lotes que alguna vegada n'han estat alumnes. Busca immediatament el plec corresponent a l'any 1934. El troba de seguida. Corre a buscar, per la R. Riera Ribes. Efectivament. Busca el 1935. Ja no hi apareix. Per un instant, la vida torna a desaparèixer al seu voltant i, sense proposar-s'ho, na Nuri veu una ombra, extraordinàriament lleu, o potser una llum, que travessa la porta tancada que separa l'institut del carrer. Una estranya llosa s'ha instal·lat al seu pit. Ànima incerta.

BERNAT JOAN I MARÍ

